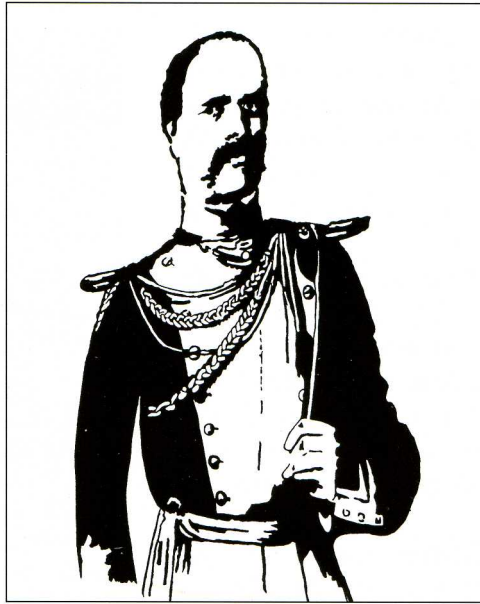
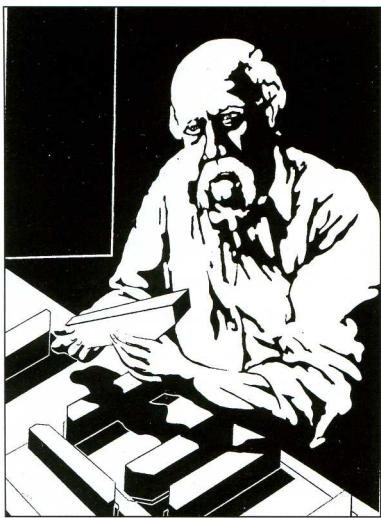

Ildefons Cerdà Sunyer

"Cerdà en realitat es casi un desconocido para la mayoría de barceloneses y no digamos ya para el resto de españoles y para los extranjeros", segons l'arquitecte Adolfo Florensa en el primer centenari del Pla de la Reforma i Eixample de Barcelona, "conocemos a Cerdà, no por su proyecto de ensanche, sino por la pobre parodia que el egoísmo y la cicatería han hecho de él". A la necrològica apareguda al diari La Imprenta s'assenyala que: "El senyor Cerdà era liberal y tenía talento, dos circunstancias que en España perjudican y suelen crear muchos enemigos". Les dues cites ens donen una idea que es corrobora en els escrits que sobre Cerdà apareixen al recull de premsa escrita a Centelles 1919-1988 amb títols com "Centellas tiene una deuda" i "D. I. Cerdà (un centellense poco conocido)" tots dos d'Albert Mas Vilalta; o sigui, la manca de coneixement de la persona i de reconeixement de la seva obra que el propi Cerdà ja preveia: "Dejo, no sé si para siempre, la ciudad de Barcelona, en pro de la cual puedo asegurar haber hecho cuanto me ha sido dable, a pesar de abrigar la convicción más profunda de que nunca me lo sabría agradecer."

Ildefons Cerdà amb uniforme militar

I. Cerdà

Centelles comparteix amb Barcelona aquest oblit vers un dels seus fills més il·lustres que, malgrat la seva projecció fora de Centelles, sempre hi va mantenir uns vincles apreciables, no només en les seves possessions sinó també en les seves obres i en la voluntat d'incorporar elements rurals a la ciutat. Tot i això, es pot afirmar que ara per ara la situació s'està corregint amb l'annual homenatge al Pla del Mestre, amb l'avinguda i l'escola que porten el seu nom o amb el cicle de conferències (maig 1997), que es va cloure amb la visita del llavors alcalde de Barcelona Pascual Maragall a la casa pairal de Cerdà. Per la seva banda, Barcelona va trigar cent anys a donar-li un reconeixement popular, fins que el 4.11.1959 l'alcalde Porcioles inaugura el monument a Ildefons Cerdà

(obra de Subirachs) i des de l'Ajuntament s'edita un breu volum: Ildfonso Cerdà. El hombre y su obra (1859-1959). Un intent sistemàtic i d'ampli ressò de biografia no es dona fins a l'obra de Fabià Estapé: Vida y obra de Ildfonso Cerdà. Apuntes para una biografía, inclòs al tercer volum de la Teoría General de la Urbanización. Reforma y Ensanche de Barcelona, a l'edició de l'Institut d'Estudis Fiscals de 1971. La darrera actualització ha estat la Mostra Cerdà. Urbs i Territori. Una visió de futur, organitzada per l'Institut Cerdà entre setembre 1994 i gener 1995 i de la qual s'ha editat el catàleg, també consultable a Internet. De totes maneres, s'ha incidit molt, amb certa part de raó, sobre l'obra de l'Exemple de Cerdà i la polèmica que es va generar en el moment d'escollir el projecte, però des d'aquesta perspectiva se'ns amaga la visió més polifacètica de Cerdà i la seva relació amb Centelles, que seran els punts que intentarem destacar.

Ildfons Cerdà i Sunyer neix el 23.12.1815 al Cerdà de la Garga (terme municipal de Centelles) i

és batejat el dia de Nadal a Santa Coloma de Centelles. És el quart de sis fills d'una família que podem trobar al mas des del segle XIV i que es caracteritza per un marcat tarannà liberal, que els diferencia del conservadorisme i tradicionalisme lligats al carlisme de la resta, i els obliga a marxar a Vic durant la revolta dels Malcontents el 1827. Com que no era l'hereu el seu destí anava encaminat als estudis; consolida el seu caràcter liberal el 1835, quan es trasllada a Madrid a l'Escola d'Enginyers de Camins (símbol del liberalisme) després de l'experiència que va viure a Barcelona durant l'epidèmia de còlera de 1834, on havia anat a estudiar a la Junta de Comerç quan va deixar la carrera eclesiàstica. L'etapa a Madrid (1841-1849), malgrat l'oposició familiar, és fructífera tant pels contactes que formalitza, pel seu allistament a la Milícia Nacional, com per l'activitat professional desenvolupada a Múrcia, Terol, Tarragona, València, Girona i Barcelona, on porta el projecte de carreteres de Barcelona a Sabadell i Saragossa, de Sarrià, de Granollers a Tona (que vol fer passar per Centelles), de la línia de telègrafs de València a la frontera...

Però dos fets de caràcter familiar (1848) fan que aquesta incipient carrera d'enginyer de l'Administració sigui abandonada el 25.07.1849, quan es dona de baixa del cos. D'una

Masia actual del Cerdà amb la signatura de l'urbanista
Foto: M. R. Viñets

